de col·laboració

La primera excursió a Tarragona de la Secció Excursionista (1902)

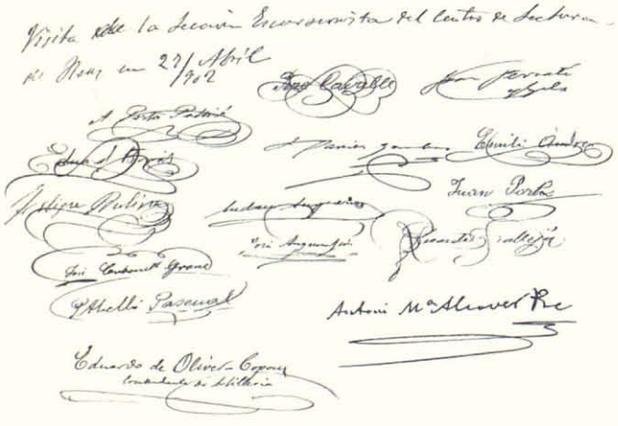
Una de les primeres sortides dominicals dels membres de la Secció Excursionista del Centre de Lectura de Reus es va portar a terme l'abril de 1902 i va tenir com a objectiu conèixer millor la veïna ciutat de Tarragona i, especialment, el seu important patrimoni arqueològic i artístic. Com era habitual aleshores, la convocatòria general de l'excursió es va publicar en la revista de l'entitat, concretament en el número corresponent al 15 d'abril: "La Sección Excursionista de nuestra Sociedad, ha acordado efectuar una excursión a Tarragona el próximo domingo día 27 de los corrientes, al objeto de visitar los innumerables monumentos históricos que encierra en su recinto la antigua Tarraco. / Dicha excursión ha despertado sumo interés, y, según nuestras noticias, serán en buen número los excursionistas. / En nombre de la Junta de dicha Sección, recordamos a todos los señores socios de la misma que deseen concurrir a la anunciada excursión, la obligación que tienen de inscribirse en la Consejería 'Centro'. / El plazo para la inscripción termina el día 20 del corriente mes".

En el número següent, corresponent a l'1 de maig, es va publicar una breu ressenya de l'excursió realitzada: " El día 27 del próximo pasado mes, la Sección Excursionista de nuestra Sociedad, efectuó una excursión a Tarragona, quedando los excursionista gratamente impresionados y sumamente satisfechos, tanto por los sitios visitados, como por los finos obsequios de que fueron objeto por parte de don Hipólito Donoso y Artigas, del conserje del Museo Arqueológico, señor Poblet, y por lo sindividuos de las Juntas de las Sociedades 'Ateneo Tarraconense' y 'Associació Catalanista'. Los excursionistas visitaron el Museo Arqueológico, el acueducto romano, la catedral, las murallas cíclopes-romanas y las Sociedades antes mencionadas".

A l'arxiu del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona es conserven tres grans quaderns amb signatures dels visitants, una pràctica força estesa en els museus durant la segona meitat del segle XIX i els primers decennis del XX. No cal dir que hi ha autògrafs molt interessants, com el que hi va deixar escrit el gran pintor reusenc Marià Fortuny l'octubre de 1871: "Estas culturas hablan; el artista las oye. Acaso lamentan la ruina de Roma".

En el segon d'aquests quaderns (que comprèn els anys 1879-1906), en el foli 129 *verso*, hi figuren les signatures dels excursionistes (segurament no van signar tots) que van visitar el Museu aquell 27 d'abril de 1902. D'esquerra a dreta i de dalt a baix, hi trobem les signatures (si no he llegit malament) d'A. Porta Pallisé, Pere Cavallé, Joan Ferraté i Gili, Eduard Borràs, J. Panier Gambús, Emili Andreu, Felip Pulina, Andreu Sugrañes, Joan Porta, Josep Carbonell Grané, Josep Anguera, Ricard Pallejà i P. Abelló Pascual. Com a curiositat, a la plana del darrere (foli 129 *recto*) hi ha un autògraf del director de l'Institut de Reus, Joaquim Batet, que havia visitat el Museu pocs dies abans i que havia signat a sota mateix de l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner (aquest hi posà la data: 24 d'abril). Sota les signatures dels excursionistes reusencs suara citats hi ha una altra firma destacada, la del conegut i polèmic filòleg manacorí Antoni Maria Alcover. Mossèn Alcover estava realitzant aleshores un dels seus viatges d'estudi i propaganda" que –com explica Francesc de Borja Moll en el llibre *Un home de combat*- es desenvolupà entre el 9 d'abril i el 14 de juliol de 1902, tot visitant "gran part del Regne de València, Catalunya Nova i Vella i el Rosselló, aturant-se a 90 poblacions, a totes les quals fa investigació dialectal o conferència de propaganda, o les dues coses "plegades". Com es pot veure en la reproducció annexa de la plana del quadern de visites, també va trobar un forat per a signar-hi un, per a mi desconegut Eduardo de Oliver-Copons, comandant d'Artilleria.

La Secció Excursionista va repetir la visita a Tarragona nou anys i mig després, el 5 de novembre de 1911. Joan Ferraté, que també havia participat en l'excursió de 1902, va deixar-ne una àmplia ressenya en el "Llibre d'excursions" de la Secció. Una ressenya que Ferraté inicià amb aquestes paraules: "Tarragona ha estat ja objecte de diverses excursions i ho serà sempre, perquè el curiós aplec de records vius de la grandesa de la veïna capital fa que als ulls de l'excursionista s'hi presenti cada vegada una cosa nova, en què no havia parat encara esment". Un bell elogi reusenc, de fa gairebé noranta anys, que paga la pena de recordar avui.

JAUME MASSÓ CARBALLIDO